

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

Адыгэ Голос Макъ

Голос
адыга

1923-рэ ильесим
гъэтхапэм
къышегъэжъагъэу къыдэкы

№ 17 (22226)

2021-рэ ильес

БЭРЭСКЭЖЬЙИ

МЭЗАЕМ и 3

ОСЭ ГЬЭНЭФАГЬЭ ИИЭП
Къыхэтутыгъэхэр ыкы
нэмькы къэбархэр
тисайт ижүүгъотштых

WWW.ADYGVOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикаем и Правительствэ игъээзет

Цыфхэр къызэрэфэрэзэхэм кIуачIэ хегъуатэ

Дунаир зэлъызыкъу гээ зэпахырэ узэу коронавирусым пэшүеукъогъеним медицинэм иофишишэхэм, волонтерхэм, хабзэм икъулыкъушэхэм, цыф къызэрыкъохэм амалэу, кIуачIэ ялэр зекIэ рапхылIагъ.

Гъунепкъе гъэнэфагъэхэм атет къэралыгъор зыпсэурээр шэхэу ильес хууцт. Узыр зэрэбгъэхъууыщт шыкIэр, ар къызхэкIыгъэр икъу фэдизэу къагурымылоу врачхэр гумэкIыгъуабэхэм яоллагъэх, ау тIэкү-тIэкүзэ аш узэребэныщт шыкIэр агъэунэфыгъ, вакцинэри къаугупшысыгъэу непэ игъэкIотыгъэу ахальхъэ. Узым къыгъэльэгъуагь непэ мы сэнэхъятим тищынэгъэ чыпIешхо зэрэзиубытэрэр, аш мэхъанэшхо зэрилэр ыкы цыфым ипсауныгъэрэ ишчIэнэгъэрэ анах лялпIэ дунайм зэрэтемтэтийр.

Коронавирусыр къызежъагъэм щегъэжъагъэу врачхэм ашыщыбэхэм яофшIэн имызакъоу, узым пэуцужыгъэнимкэ нэмькI пшэрыльхэри агъецкIэнхэ фаеу хуу гъэ. Ахэм зэу ашыщ непэ зиггугуу къэтшыщт бзыльфыгъэ

нубжыкIэри. Хьут Рузанэ АР-м псауныгъэр къеухумэгъэнимкэ къэралыгъо учреждениеу «Адыгэ-къалэ имежрайон сымэджэшэу К. М. Батмэним ыцIэ зыхырэм» и Тууцожу сымэджэш иполиклиникэ участковэ врач-терапевтуу, кардиологуу яоф щешIэ. Зисэнхъят хэшүкIышхо фызилэ специалист, цыфхэм ишүагъэ аригъэкIынам, упчIэжъэгъу афэхъуным сыйдигуу фэхъазыр.

Пандемиер къызежъагъэм щегъэжъагъэу медицинэм иучреждениехэм ямызакъоу, цыфхэм щыкIэ-псэукIэу ялгъэм зэхъокыныгъабэ зэрэфхэхъуягъэр Рузанэ къыхегъэшти.

— Температурэ, хэужынхыгъэ уз зиэхэр, плтыр-стыр зыкIэтхэр шхъяфэу учреждением

(ИкIух я З-рэ нэклуб. ит).

Нэбгырэ мини 192-мэ ахальхъанэу агъэнафэ

Вакцинации яофхъабзэм къыдыхэлтыгъэу, гъэмафэр къэмисызэ Адыгейим щыпсэурэ нэбгырэ мини 192-м ехъурэр прививкэ ашынэу агъэнафэ. Вакцинэу «Спутник V» зыфиорэм 2021-рэ ильесим мэкьюогъум и 1-м нэс а нэбгырэ пчагъэр къыхырагъеубытэнэу рапхуухъэ.

Мыщ хэхъэх медицинэ организациехэм, гъэсэнэгъэ языгъэгъотырэ организациехэм, социальне лъэныкъом, про-мышленностим яофышIэхэр,

къулыкъушэхэр, хэбзэухумэ-кло органхэм ашылажъэхэрэр, дээ къулыкъум ащэнэу щитхэр, студентхэр, нэмькIхэри. Муниципальнэ образова-

нихэм вакцинэр защихальхъащт чыпIэ 26-рэ, ар зыща-ыгъыщт чыпIи 10, прививкэ зышыщт бригадэхэр ашызэхашагъэх. Ахэм анэмькIэу мо-

бильнэ комплекситуми яоф ашIэшт.

Коронавирусым цыфхэр щыуухумэгъэнхэм мэхъанэшхо зэрилэр, вакцинациер дэх имыIэу гъэцкIэгъэн зэрэфаэр Адыгейим и Лышхъэ джыри эзагуу къыгъэкIыжъыгъ.

— Вакцинациет изэхэцэн-кIэ ишыкIлагъэр зэкIэ къытэ-къэхъэгъах. Пшэрыльзэу тилэр республикэм исхэм коронави-русыр къалымыхъаным пае шуагъэ къытэу мы яофхъабзэр зэхэтэнэир ары. Вакцинэм изещэнкIэ, ийгыынкIэ, цыфхэм

ар ахэлхъэгъэнимкэ шокI имыIэу шапхъэхэр къыдаль-тэнхэ фае. Мы яофхъабзэм шуагъэу къытэштыр цыфхэм агурыгъэгъэним, ящыкIэгъэ къэбархэр альгъэлэсэгъэним мэхъанэшхо иI. Прививкэ зя-зыгъэшы зышлоигъохэр чэзыу-хэм ахэмитынхэм пае Адыгэ Республикаем псауныгъэр къеухумэгъэнимкэ и Министерст-вэ испециалистхэр яофшIэн зэхъокыныгъэ горэхэр фэхъун-хэ зэрилгээштим фэхъазы-рынхэ фае, — хигъэунэфы-кыгъ КъумпIыл Мурат.

Түпшыгъо миллиони 6-м ехъу ашыгъ

2020-рэ ильэсүм Адыгейм имагистральнэ зэхэшьыгыг гупчэ почтэ түпшыгъо миллиони 6-м ехъу ышыгъ. Пандемием емыльтыгъэу, почтэ түпшыгъохэм япчыагъэ республикэм щихэхъуагъ.

Адыгейим щыпсэухэрэм икыгъэ ильэсүм посылкэ ыкыи EMC түпшыгъо мини 100-м ехъу (ар 2019-рэ ильэсүм ебгапшэмэ, процент 19-кэ нахьыб) ашыгъ, къафеклуагъэр — мин 300-м ехъу (проценти 7-кэ нахьыб).

— Коронавирусын ильэхъан почтэ фэло-фашлэхэр псынкэу ыкыи щынэгъончъэу афедгъэцкэлэнхэм фэшлэхэр афагъэцкэлэнхэм тиргэлкодэрэ уахътэр бэкэ нахь маклэ хуугъэ. Аш пае республикэм иотделение ини-

тлур мэфибл юфшлэнхэм тедгэхъягъэх. Почтэм къеклонлэнхэм фэшлэхэр афедгъэцкэлэнхэм фэшлэхэр афагъэцкэлэнхэм тиргэлкодэрэ уахътэр бэкэ нахь маклэ хуугъэ. Аш пае

Урысюем и Почтэ ыкыи компанием исайт ямобильнэ едзыгъохэр Адыгейим щыпсэухэрэм нахь къызфагъэфедэ. Гүшүлэм пае, къутамэм къэмыхъохэзэ, унэм исхэу посылкэм елхыгъэ тхъапэхэр атхыхыкыи ыкыи аты. Нэужым почтэм къеклохэшь, чэзыум хэмгитхэу а тхъапэр операторын раты. Джащ фэдэ шыкэлэхэр афедгъэцкэлэнхэм түпшыгъо мин 70-рэ фэдиз икыгъэ ильэсүм ашыгъ.

ІШЬЫНЭ Сусан.

Нахьыбэу Іэклэхъанэу

Коронавирусыр кызэоллагъэхэм ашыгъээнхэу инфекционнэ сымэджэшүм щагъэпсыгъэ госпиталым элекроэнергиер нахьыбэу Іэклэхъяшт оборудованиеюкэ «Россети Кубань» щигъэуцугъ.

Аш киловатт 400 клюачлэй, учреждением электичествэмкэ щыклагъэ илэ зыхьукэ атулущынм фэхъазыр.

— Госпиталым медицинэ

псэолъаклэхэр зэрэцгэхъяуцу-гъэхэм къыхэкэе электричествэр къэзытыштыр нахьыбэ шыгъэнэу къыкэлэхъуагъэр АР-м экономикэ хэхъоныгъэмкэ ыкыи

сатыумкэ и Министерств. «Россети Кубань» аш лъыпытэу лъэлур ыгъэцкэлагъ, — къыща-луагъ республике оперативнэ штабын.

Лъыхъон Йофхъабзэхэр льагъэкуатэх

Урысые народнэ фронтын ишьольыр къутамэу Адыгэ Республикаэм щыгъэ иактивистхэм Хэгъэгу зэошхом хэклюдэгъэ красноармейцэу Сергей Селюковым ишыгъэнэгъэ гьогу фэгъэхъыгъэ къэбар къаэклэхъагъ.

Ар Санкт-Петербург къыкыль. Къызэрэчлэхъыгъэмкэ, мэшогъэцкэсэ-техничесэ еджаплэм дээжиллэр щеджэштыгъ.

Блэгъыгъэ ильэсүм ОНФ-м илхылхэмрэ Урысюем илхыхъон движение ишьольыр къутамэрэ зэгъусэхэу Сергей Селюковым иахъылхэм якъэгъотын рагъэхъягъ. 2025-рэ ильэсүм Ленинградскэ хэхүм къыщычлахъгъэ медальоным ишыгъэлэхэр, иунагъо Мыекьюапэ зэрэшцыр нафэ хуугъэ.

А лъехъаным Санкт-Петербург къэралыгъ универсиетын икупэу «Ингрия» зыфиорэм дээжиллхэм ямадальониш къа-тъотыгъагъ. Ау атетхагъэм ильэситф тешлагъэу ары къеджэнхэззальэхъыгъэр. Урысые къэбарлыгъэлс-льыхъон гупчэу «Отечество» зыфиоу Казань дэтын уштэйнир щашыгъ.

Компьютерымкэ зы медальоным IoF зыдашлэ нэуж, уна-гъор зыщыпсэуцтыгъэр къы-

раджыкын альэхъыгъ: къалэу Мыекьюапэ, урамэу Комсомольскэм иунэу N 181, Селюкова Лукерье Федот ыпххур. Тэлкү тешлагъэу ар зытхыгъэ солдатыр лъыхъон купым хэтхэм къагъэнэфэн альэхъыгъ. Сергей Селюков Карпов ыкъор 1917-рэ ильэсүм къэхъуагъ. НКВД-м ия 20-рэ шхончэо дивизие ия 7-рэ полк икрасноармейцэ 1941-рэ ильэсүм чъэпэгъум и 27-м псыхьоу Нева исэмэгу нэпкэ дэжь щыфхэгъ.

— Красноармейцэм фэгъэхъыгъэ къэбарыр къызытлэхъэм, иахъылхэм талъхынен ёдгэхъягъ. Урамэу Комсомольскэм тет иунэу N 181-м йофхъабзэр щеджэхъягъ. Медальоным ит адресым джы республике сымэджэшыр тет. Ау унэхэм атет пчагъэхэм зэхъокыгъэ афхэхъуагъэн ылхээхыц. Йофшлэнхэр хъарзынэшым щылтыгъэклотагъ, — къыуагъ лъыхъон движением ишьольыр къутамэ

ипашэу, ОНФ-м иактивистэу Иван Партоиним.

Йофшхуо ашлагъэм ишьуагъэлэхэр курсантэу Селюковым фэгъэхъыгъэ къэбарыр лъыхъуахъохэм къагъотыгъ. Мыекьюапэ дэтээ джыри зы адрес агъэунэфыгъ — урамэу Перекопская иунэу N 27-рэ.

— Мыщ тызэкли, джыре уахътэ исхэр ильэсийн хуугъэу зэрэцгэпсэухэрэр зэдгэшлагъ. Ахэр апэ исыгъэхэм афэгъэхъыгъэ къэбарыр щыгъуазхэл, гүнэгъуахъими зи ашлэрэл. Ау унэм пыль тхылъыр къаухуумэн альэхъыгъ. 1894-рэ ильэсүм къыщегъэхъягъэу аш датхэцтэгъэх. Джыре уахътэ аш дэтэир зэтэгъафэ. Адыгейим ыкыи нэмыкэ шыольырхэм ашыпсэухэрэм зафэтэгъазэ, заом щыфхэхъыгъэ дээжиллхэм иахъылхэмкэ Ишыгъэгъэту къытфхэхъунхэу, — къыуагъ И. Партоиним.

АБРЭДЖ Сэтэнай.

Вакцинэр зыщахальхъэрэ ЧыпІэхэр

Мыекъонэ къэлэ поликлиникэр

1. къ. Мыекьюапэ, ур. Комсомольскэр, 159;
2. къ. Мыекьюапэ, Чкаловым иур., 77;
3. къ. Мыекьюапэ, я 7-рэ переулкэр, 16;
4. къ. Мыекьюапэ, Жуковскэм иур., 18.

Хансэ поликлиникэр

5. къ. Мыекьюапэ, ст. Хансэр, Верещагиным иур., 111.

Джэджэ гупчэ район сымэджэшыр

6. ст. Джаджэ, ур. Братскэр, 2;
7. ст. Дондуковскэр, ур. Больничнэр, 18.

Красногвардейскэ гупчэ район сымэджэшыр

8. с. Красногвардейскэр, ур. Больничнэр, 15;
9. с. Белэр, Кошевоим иур., 52;
10. с. Еленовскэр, ур. Советскэр, 99а.

Кошхэблэ гупчэ район сымэджэшыр

11. къу. Кошхабл, Джарымэм иур., 7;
12. с. Натырбые, Ямпольскэм иур., 486.

Тэххутэмыкье гупчэ район сымэджэшыр

13. къу. Тэххутэмыкьеуай, Лениним иур., 15;
14. п. Яблоновскэр, Гагариным иур., 144;
15. п. Инэм, Ильницкэм иур., 2/1;
16. къу. Афысып, Хъахъуратэм иур., 6.

Шэуджэн гупчэ район сымэджэшыр

17. къу. Хъакурынэхъабл, Гагариным иур., 50.

Адыгэхъалэхэрэй район сымэджэшыр

К. М. Батмэным ыцээлэхэрэй

18. Адыгэхъал, ур. Пролетарскэр, 4;
19. къу. Пэнэжъыкьеуай, Корницкэм иур., 1;
20. п. Лъеустэнхъабл, Лениним иур., 30а.

Мыекъонэ гупчэ район сымэджэшыр

21. п. Тульскэр, ур. Комсомольскэр, 14;
22. ст. Абдзахэр, Винник иур., 58;
23. п. Каменномостскэр, Гагариным иур., 32В;
24. п. Краснооктябрьскэр, ур. Шоссейнэр, 91;
25. къут. Северо-Восточные Сады, Суворовым иур., 7;
26. ст. Кужорскэр, ур. Школьнэр, 31.

Адыгейим лъэпкэ къашъомкэ и Къэралыгъо академичээсэ ансамблэу «Налмэсэм» илофшихъэрэй лъэшэу гухээ ашыхъуагъ Тырку Руслан Даутэ ыкъом идунаи зэрихъо-жыгъягъэр ыкыи щымыгъэжым иунагъорэ иахъылхэмрэ афэт-хъаусыхэх.

ЦЫФХЭР КЬЫЗЭРЭФЭРАЗХЭМ КЛУАЧІ ХЕГҮУАТЭ

(Икіәүх).

етэгъэблагъэх, ахэм ящыкігъээ іэпүлэгъур ятэгъэгьоты. Джаш фэдэу пэлдэзүгъэ шыкім тетэв тоф тэштэ, сымаджэхэм урчнэжъэгүү тафхэхүү, ящыкігъээ іэзэнүү афэтгээнафа. Транспорт къытэлхыгъэшь, тофхэр бэекіе нахь псынкіе къешүү. Медикхэм язакью мы узум пэузукъынха альэкъыштэ, арышь, пстэумы тээзэкъотынам, зэгүрьоныгъээ тазыфагу илъинам мэхъяншо ил. АР-м и Лышихъэ, профильнэ министерствэм, район администрацием яшыгъэшхо къытагъэкы, а іэпүлэгъур зэхэтэштэ, типажхэм тафэрэз, — elo Хүт Рузанэ.

Рузанэ Туцож районим ит къуаджэу Нэчэрэзые къышыхугь. 2000-рэ ильэсүүм гурты еджаплэр дышшэ медалькіе къуухыгь. Мы ильэс дэдэм Гышээ къэралыгъо медицинэ университетын чөхъягъ ыкынзыкъхопсыре сэнэхъатыр зэригъэгьотыгь. 2006 — 2008-рэ ильэснэхэм мы ашыгъэрэ еджаплэм госпиталь терапиенкіе икафедрэ епхыгъэу клиническэ ординатурэм еджэнүүр щылыгъэкто тагь, нэужүм кардиолог сэнэхъатым феджагь. Медицинэм имызакью экономикэм епхыгъээ сэнэхъати зэригъэгьотыгь.

2008-рэ ильэсүүм врач ныбжыкім иоффшіэн ригъэжъагь, 2012-рэ ильэсүүм ишышхъэлүү мазэ щыублагъэу непэрэ мафхэм нэс участковэ терапевт, салытэ, сиди-

кардиолог. Къуаджэхэу Аскъэлае, Нэчэрэзые, Пшыкъуйхъабэлэ, селу Краснэм ыкын къутырэу Колосым ашыгъэхэрэм яфэло-фашхэр эгъэцакіх.

— Участковэ врач-терапевтэм пшъэрыль шхъялэу илхэм ашыщ цыфхэм игъом ыкын икью медицинэ іэпүлэгъур аригъэгъотын. Сымаджэхэм поликлиникэм зэрэшчи сүуплъекхэрэм, сизэрлязэрэм даклоу, къысэлхыгъэу щыт фельдшер-мамыку іэзаплехэм къякгуаллэх, ахэм сишшугъэ зэрязгъэкъыштим сипыль. Иепүлэгъур сизфэхъугъэ цыфхэм ягушылэхэр зэхэсхэм, сэркіе зымыусэ щылэп. Гущылэгъур пae, аскъэлаехэм инэу сафэрэз, мы къуаджэхэм щыпсэхэрэм сашыгъым, сиря-пшъашхэм фэдэу салытэ, сиди-

гүү дахэу къыспэгъокых. Аши клюачіе къысете, сиоффшіэн нахьшылоу зэрэзгээпсыщтым сифещэ, — elo врачым.

Рузанэ исэнхъяткіе бэ къызэрэххүрэр ыкын иоффшіэн хэшхыкыших физиі специалисттэу зэрэштыр къаушыхытаты, къаѓэштыгъекжы гущылэгъур тафхэм. Бзыльфыгъэ ныбжыкім бэхэм ишуагъагь аригъекыгь, альэ тыригъэцожогъыгъэх, ар зымыусэ щылэп. Иоффшіэн даклоу цыфхылоу зэрэштыр, лэдэб хэлэу зэрэзеклорэр, сымаджэм еушынин, игумзкыгъо шхъашихын зэрилхэкырэр бэхэм къыхагъэшы. Самаджэмкіе гущылэгъур дахэми мэхъяншо ил, сида пломэ врачым къыриорэр аш ышлош мэхъу, ыгу ребүйтэ. Рузанэ а пстэури иоффшіэн къыщыдэлтиг.

Медицинэ іэпүлэгъур нахь іэрыфэху хууным фэш графикэу щылэм диштэу врачым-рэ медицинэ сестрамрэ тхамафа кээс псэуплехэм ашэлэх, сымаджэхэр ауплэхуу, лабораторнэ уштэйнхэм апае сымаджэхэм льыр алахы. Джаш фэдэу Рузанэ зипсаунгыгъэ зэшкъюгъэ цыфхэм, сэкъянатныгъэ зилемхэм, ветеранхэм, нэ-

мыкхэм адэжэ maklo. Ишкылагъэ хуумэ, специалист зэфэшхъафхэр — неврологыр, хирургыр, УЗИ-диагностикэм иврач зыдещэх. Участковэ тофшіэнд даклоу врач-кардиологу мэлажье ыкын непэрэ мафэм ехъулэу Рузэнэ закъу ары Туцожь район поликлиникэм гум елээрэ специалисттэу илэр. Стационарны къичатхыкыжыгъэхэм альэплээ ыкын язээ.

— Тофшіэнд даклоу шлэнгъэу сээклэлхэм зэрэхэгъэхъоштым сишыгъекуу сипыль, аш пае егъэджэн семинархэм сахэлажээ. Аш фэдэеклонлакэм ишуагъэкіе сисенхэхт ишъэххэр къызлэгъээхан, медицинэм ылтэнэхъохкіе щылэгъэхэм ашыасэ зафэшшын, сиоффшіэнкіе ахэр

згъэфедэнхэ амал сиэ мэхъу. Сыдигүү сэркіе пшъэрыль шхъялэу щытыр зы — къисэоллэгъэ цыфхым узэу илэр згъэунэфынүүр ыкын аш іэпүлэгъур сифхэхуныр ары, — elo врач ныбжыкім.

Рузанэ иоффшіэн хэшхыкыших зэрэфырилэр, районим щыпсэххэрэр, пащхэр къызэрэфэразэхэр къаушыхытаты щытхуу ыкын рэзэнгыгъэ тхыль пчыагъэу къыфагъэшьошагъэхэм. АР-м псаунгыгъэр къэххумэгъэнымкіэ и Министерствэ, Туцожь район администрацием, къоджэ псэуплехэм яштыхуу ыкын ярэзэнгыгъэ тхыльхэр къылэжжыгъэх. Бэмышлэу ахэм джыри зы къахэххуагь. Зэлхыгырэ узэу коронавирусүүм пшүүлэгъэным зиахышүү хэль Хүт Рузанэ Адыгэ Республика и Лышихъэ ирээнгыгъэ тхыль къыратыгь.

Бэылфыгъэ ныбжыкім непэ гухэлтыбэ зыдигыгь, ау пстэуми анах шхъялэу къыхигъэштэрэц цыфхэм псаунгыгъэ ялэнүү, мы уз laeu къежагъэр шлэхэу къызэтынэкынүүр ары. Ашкіе ежь къытэфэрэр зэкіе щытхуу хэльэу егъэцакіх, цыфхэри инэу къыфэрэзэх. Медицинэм уриофиштэу щитмэ аш фэдэ фыщытикір пстэуми ашыгъэр щыт.

Иунагъо псаунгыгъэр илъинэу, къыхихыгъэ сэнэхъатым гухахьо хигъуатээ тоф ышлэнэу, цыфхэм шхъяклафэу къыфашыгъэм къыщымыкіэнэу Хүт Рузанэ фэтэо. Мыш фэдэ специалистхэр непэ къэралыгъоми, Республика и ящыкігъэх.

ТХЬАРКЬОХЬО Адам.

ИГҮЭХЬАГҮЭХЭМ

Зэүүхыгээ 1ахъзэхэль обществэу «Полиграф Юг» зыфиорэр загээпсыгээр щилэ мазэм ильэс 100 хүгъэ. А уахтэм кыклоц тиографилем хэхьоньгэхэр ышыгъэх, нахьышум ылъэнныкъоклэ зырагъэушомбгүй, зэхъоклыныгъаби фэхъуг.

Типографием инепэрэ щыIакI

Іахъзэхэль обществэу «Полиграф Юг» зыфиорэм игенеральнэ пашэу Шматов Владимир Виктор ыкъор.

Сыд фэдиз гъогу къин къымыкъүгъэми, типографиер къызэтеуцуагъэп, хэхъоныгъэхэр ыштыхээ ыпэкіэ лъыкlotатаг. Ар shuklэ зыфэппльэгъунэ щитыр Адыгейим илащэхэр ыкки тхъаматэу предприятием илагъэхэр ары. 2015-рэ ильэсым къышегъэжъагъэу зэлухыгъэ Iахъэхэль обществэу «Полиграф Юг» зыфиорэм игенераль-нэ паш Шматов Владимир Виктор ыкъор. Аш гущыгъэту тызыфэхъум нафа къытфэхъугь зипещэ типографилем непэ изытет лъешэу зэргийгэумэкырэр, зыпкы-итыныгъэ илэу Ioф ышлэнным Iахъышу зэрэхишыхъэрэр, аш илофышIахъэм зэрафэгүйэрэр.

— Пышээ къэралыгъо университетым гъэоры-шлэнымкэ ифакультет къэсыухыгъ, — къеуате Владимир Шматовым. — АР-м мылтук зэфыщтыкълэхэмкэ и Комитет иунашьокэ 2015-рэ ильээсн типографилем генеральнэ пащэ сифашыгъ. А лъэхъаным предприятием федэ къымыхъяжьэу, зэтезыгъэу щытыгъ, чыфэу тельтигъэр бэ. Ильээси 6-м къыклоц ар зыпкэ зэризгъэуцожыщтым сылпильтигъ ыкы къыздэхъугъ. Мы мафэм ехүулэу предприятием чыфэ темвильтигъэу зэкэ тпицьныжьыгъэ, федэ къыхъэу джы тэлажьэ. Заху-окынгъа тэлкүү-шлэхъары предприятием иофышон

фэтшыгъэх. Цыифхэм заказ зыщашын альэкъишт отдельыр апэрэ къатым къэтхыхыгъигь. Ар бэкіэ нахь ішілех хъугъэ, армырмэ ятлонэрэм нэс удеклон фэягъэ, цыифхэм ар къяхылъекъицтыгь. Ащ нэмикіэу типродукции зыщытщэн тльекъицт тучаныр къызээутхыхыгъэу юф ешіл. Ләжъапкіем, хәбзәлахым ятынкіэ чыифэттельыхъжэп. Зәзегъыныгъэу адэтшыгъэхэр иғом тә-
съенакіэх.

АР-м и Лышихъэу Күмпіл Мурат ренәу ынаңа күйттет, тищыкІгээ Іепніләгъур тегъэгъоты, ашқыл тифэрэз. Мы мафэм ехууләу типографилем нэбгыре 64-мәй 1оf щашэ. Коллектив зэгурчыжым сыйдэлжэньеу синасып къыхыгъ. Ильесыбэ хуугъеу 1оf щызышлэхэрэри мымаклэу тиlэх. Ахэм 1епнэсэныгъашху ахэлтүм ишүагъэкіе продукцием икъыдэгъэкыныкіе апэрэхэм тащиц. Ренәу зэнэкъоку-аукционхам тахелажэ ыкли теклоныгъе къащаидэтэхы. Бэмышэу УФ-м 1еккыб къералыгъо 1оfхэмкіе и Министерстве итхырь къидэдгъэкыгъ. Лъешуар ведомствэм ыгу рихыгъ ыкли ирээзэнгъе гүшүлэхэр къытфигъэзагъэх. Къэлгъэн фәе, зэкіе полиграфилем епхыгъе фәло-фашихэр зэрэдгъэцаклэхэрэр. Анахьэу мы аужыре ильэсхэм студентхам ядиплом 1оfшэнхэр афызэкітэдэнхэу бэ къытхылырэр. Къыхэгъэшыгъэн фәе фәло-фашихэр псынкэу (сихъятим къыклоц) ыкли изытует уигъэрэзэнэу ти1оfшак1охам зэрэгчак1ахэрэр.

Тхэкло цээрлийн Мэлбэашэ Исхьяк сирээнэгээ гүшүүлэхэр фэзгүазэхэ шүүлигүү. Цыхье кытфишилээ зээл илофшагъяхэр зидэт тхыльхэр кыдытгээгээхийн. Ашкыл ежьири кытфэрэз. Щилэ мазэм типографиим ыныбжь ильэс 100 хуугьээ. Предприятием илофшилэхэм сафэгушло. Псаунигэе ялэу, шло Ѣшылэр къадэхьоу Ѣшынхэу сафэльяло. Типографиим зыпкыитынгээ илэу, гъехьагъяхэр ышихэээ ыпеклэ льыклоотэнэу фесцэло.

— Апэдэдээ, 1985-рэ илтээсүм механик шъяваа юу мыш силоофшэн щезгъэжьагъ. Ильээси 10 фэдизэр юф счлагъэу, 2001-рэ илтээсүм генеральна щешээ.

пашэм игуадзэй сағыненфагъ. Анахъэу сэ сипшъэрьль хахъэштыгъэр механикэ Ioвшлэнры ары. Хэутыным фэгээзэгтэй машинэхэр кызызэтемууцонхэм, ахэм ийм гъэцэклэн Ioвшлэнхэр яшылгэгъэнхэм Ioф дасшлэштыгъэ, гээзетыр кызызэрдагъэкъыре становым зэпымыю Ioф ышэнным сылыгпльэштыгъэ. Мы лъэнис-къомкэ специалистхэр рагъаджэхуу щытхэп, арти электрик, механик ныбжыкылэу кызыгъялжэхэр сэ згэсагъэх. Ильэс 35-рэ хүгуяа Ioвшлаплэм сиуутышь зы машини, зы станоки къэддъэуцуугъэп, зэкэми дэгъо Ioф ашиглагъ. Тиреспубликэ ипащэхэр дэгъоу къыдделагъэх, ахэм таффэрэз. Федэ къэзымыхыжыыре предприятиер зыпкь ибъэуцожыным Ioфыширо пылтыгъ. Джыддээм тхъаматэу тиэ Владимир Шматовыи Ioвшлэнры дэгъоу кыгурьыли, предприятиер зыпкь ригъэуцожыгъ, Ioвшлаклохэр фэрэзэх.

Татьяна Балаев-
вар, кыздэгъэкын-
ымкіэ отделым
ипаш, ильяс 45-рә
хъугъэу lof еші:

A black and white photograph of Kathleen, a woman with short, light-colored hair styled in a flat-top. She is wearing a dark blouse with a prominent, intricate gold-toned paisley or floral pattern. A simple strand of pearls hangs around her neck. She is seated in a dark, high-backed office chair, looking directly at the camera with a gentle smile. Her hands are clasped together on top of a stack of papers or documents on her desk. In front of her on the desk is a black electronic calculator and a pen. To her left, a small white card or piece of paper has handwritten text on it, which appears to read "Kathleen" followed by some other, less legible words. The background is plain and light-colored.

ары. Ар зэльбаатэрэ ыкын шъхьэк! эфэнүүгэшхо къэзилэжкыгъэ пашеу ѿтыгъ. Тхъэм джэнэт кыырет.

Тып в. Гүзәм джәңгәт кырырт. Кызылзәгэтынену сыйфай, мы аужыре ильесхәм юф амышләҗкышууху предпринятиябә зефашишылыгъ. Ахэм ялтытыгъемә, тә зыкъедгъэнәжкын тъэкылыгъ. Заказчиккәм тиоффшаргъе лъәшшәу агу рехы ыккى кыттәфәразәх. Къэлә зеффешхъафхәм: Астрахань, Шъачә, Tlyapsә, Геленджик, нәмылкәхәми заказхәр кыттапашылых, тадәлажъе. Журналхәр, бланкхәр, тхыльтхәр, гъезетхәр кыыхатеутых. Типашчу Владимир Шматовым лъәшшәу тыфәраз. Ар зэрәнбыжкыләм емылтытыгъеу, юфшәннымкә опыт Йәкіель. Исәнәхъаткә ар юрист, арышь предприятиемкә ащ мәхъянәшшо ил. Типографиер ыккى колективир кызызетыригъянән ыпъакылыгъ.

ТАРИХЪ ГЪОГУР

Типографиер зэрагъэпсыгъэм тарихъ тъэшлэгьон пыль. 1921-рэ ильэсүм щилэ мазэм къэралыгъо мэхъанэ илэу ащ илофшэн ригъэжьаг. Апэу ащ зэреджагъэхэр «Типография им. Гофицкого Управления полиграфического произ-

Управлений полиграфического прес-
водства». Хэутынмыкэ тарихълэжьеу,
тарихъ шээнгэхэмкэ докторэу, профес-
сорээ Хъуакло Заур къызэритхырэмкэ,
революцием ыуж тхыбзэм хэхъоныгъэхэр
егъешыгъянэры анахь пшъэрэйль шъхьа/эу
щытыгъ. А лъэхъяном букварьхэр, учеб-
никхэр, хэутыгъэ пособиехэр, гъэзэтхэр
ыкчи тхыльхэр ящикигъягъэх. Къэлгъян
фае, типографиер Мыеекуапэ къызы-
щызэуахыгъэм ыуж ары ны/эп Адыгэ
автоном хэкур загъэспсыгъэр ыкчи аш
къыхэкъыкэ хэкум ифэло-фаш/эхэр мыш
щаагъэцкэлэнхэ алъэкъыштыгъэп. Сыда
пюмэ, апэрэмкэ, Мыеекуапэ Адыгейим
хахъэштыгъэп, ятлонэрэмкэ адигэ ал-
фавитыр арап графической мэхъянэ и/эу

тъэпсыгъагь. Мыекъуапэрэ ашыгъум Екатеринодаррэ адэт типографиехэм арап шрифтыр ыкы ар къыхэзыутышт специалистхэр ялгъяжэп. Ар иушхъагьоу 1925-рэ ильесым нэс адыгэ тхыльтхэр Москва къышыхаутыштгъэх.

1918-рэ ильэсүм алперэ адыгэ бүкварыр къыдагъяэкыгъ ыкыл лъэпкыбызэм ар ылъапсэ хъугъэ.
1922-рэ ильэсүм Адыгэ оргбюром алперэ зэхэсгыгъо илагъэм пшъядэкыжь зыхырэ секретарэу щыхадзыгъе Казимир Голодович ЦК РКП-м лъэлукъэ зыфильтэрэ Адыгэ автоном хэкум ежь иeu типографие фагъэпсынэу. 1925-рэ ильэсүм а лъэлур гъэцеклагъэ хъугъэ ыкыл Адыгпромторгым епхыгъэу Краснодар дэт типографиер Адыгэ хэкум къыратыгъ. Ащыгъум типографиер икъо зэтегъэпсыхъэзъягъеп, зэклемки аш нэбгырэ 19 щилажъэштыгъэ. Анахьэу Адыгэ хэку исполкомым ифэофашлэхэр ары щагъэцаклэштыгъэхэр.

Нэүжым, **1928-рэ ильэсүүм**, партием
ихэку комитет ибюро иунашьоктээ «Адыг-
промторгын» итиографије хахьэү
Адыгэ лъэпкэ тхыльтедзаплэу «Адыгей-
ская печать» зыфиорэр агъэспсыгь.
1930-рэ ильэсүүм «Адыгэ тхыльтедза-

1936-рэ ильэсүм Адыгэ хылтадса племэрэ» адыгабзэкээ къыдэкыр гээзэтийрэ эзхагъяхъажьхи, Адыгэ лъяпкъ тхылтедзаплэу «Адыгнациздат» зыцэ предпринятиер агъэпсыг. Нэужым 1931-рэ ильэсүм Адыгэ лъяпкъ тхылтедзаплэм полиграфическэ еджаплэ къызэуи-хыгъ, ашт адыгэ нэбгырэ 35-рэ Ѣырагъэ-джагъ.

161-м тетыгъэ типографиер Адыгэ лъэпкъ тхылтъедзаплэм хагъэхъажыгъ. Аш къышегъэжъагъэу къыхаутыгъэ пэпчъ «Мыекъуапэ къышыдэкъыгъ» ылоу къэт-хагъагъ.

1937-рэ ильэсүүм Азово-Черноморскэ краир агощын фаеу хүгъэ ыкИ Адыгэ автоном хэкур Краснодар краим хагъэхъягъ. Аш къыхэклэу урамэу Первомайскэм тетигъэ типографиер Крайполиграфизплатым фэлорышланчу ратыжыгъ.

Графиздатым фэйорышэнэу ратыжбы в.
Нэүжким хэгъэгү зэошхор кызызжэжэм типографилем Ioф щызышлээштэйгэхэм ашцыыбэ фронтын kуагъэх, Ioвшлаплэми фыкъуагъэхэр фэхъугъэх, аш чэтыгъэ оборудованиехэр акъутагъэх. Псыр, электричествэр ыкли материалхэр афикущтыгэхэп. А зэо лъэхъан къинхэм типографилем итхаматэхэр бэрэ зэблахъущтыгъэх. 1944-рэ ильэсэым аш пащэ фашыгъ Хъуажь Исмахиль Якъуб ыкъор. Ашыгъум обуордовани-

АХИГЬАХЬОЗЭ ЫПЭКІЭ ЛЬЭКІУАТЭ

Ирина Щербакова,
инженер-технолог, ильяс 40
хъугъэу IoF ешэ:

хүгэвчийн тоф ёшь.

— Сыкъызылохаж-
кэм зыщыхаутырэз-
цехым тоф ѿшыс-
шлагь, джы ильэс 20
хуугьеэс сүтэхнолог.
Сиофтшлэн пшээ-
дэкүйжышо пыль.
Заказхэр бэү тиэх.
Студентхэм, күлүн-
күүшлэхэм диплом-
хэр, папкэхэр афы-
зэклэтэдэх. Щыэ-
ныгээм тирлийусэв

ыпекіе тыльэкұатә, зы қылпіе титеп. Программакүй көзжайғаңдар зетегъашіл, ахәр тиізубытылпіеу іофташыла.

Къошк Мэлайчэт,
1982-рэ ильэсүүм
кыыштыублагъэу ти-
пографилем Йоф-
шешээ:

— Краснодар по-
литехническэ инсти-
тутыр къызысөүхүм
экономист сэнэхъа-
тыр сиңэу мыш сый-
кылыухү, экономи-
ческэ отдельм ильэ-
сыбэрэ тоф щыс-
шыагь. Ар зызэфа-
шыжыгъэм къы-
щыублагъэу бухгал-
терэу тоф сәштэ.
С

Сишихъэгъусуу
Къошк Нурбайи ильяс пчагъэрэ типографилем Ioфшишлагъ. Тиунагъоктэтищылэнгъэмы Ioфшалплем епхыгъэ хъугъэ. 1987-рэ ильясым Ioфшалплем иштуагъэктэунэ къытатыгъ. Непэ тхъаматэутиэ Владимир Шматовым лъешеу тыфэрэз. Клээ ныбжыкыл, чаны. Ioфшлэннымтыщыккэрэп, лэжъапкэмитегъэрэзывкиигъомкъытети. Ильяс 39-мкъыклоцзы мафи сыйкэгъожъэу къыхъектигъэтипографилемсишылэнгъэ зэреспхыгъэм.

Пыштыкъ Зарем, ильэс 34-рэ хъугъэу Ioф
ешвээ:

— 1988-рэ ильэсүм апэдээ типографилем силофшэн щезгъэжьагь. Сэ анахьэу сызфэгъэзагьэр зэдэшхэныр, зэдэдэныр ары. ЗэкIэ IэкIэ тэгъэцакIэх. IoвшIеным

Сапый Анзор, офсетнэ цехым илофыш:

— Ильээс 10 хүргээх хэчнүүмкээ я З-рэй разряд сиээ типографиим IoF щысэшээ. Гээзэтхэр, журналхэр, тхылхэр кыхэтэүтих. Мыщ ыпэкээ редакторнэ заводым сышлыгжьагь. Ау кризис лъэхъяным цыфхэм япчьягээ нахь макэ ашын фаеу зэхжум сыйкылуукинэу хүргээ. Сильтэогыу калэм мыщ IoF щишлэцтэгэти,

сесагъ, къысшо-
къинэп. Тхылъэу,
журналэу къыхау-
тыщхэр, диплом-
хэр апэ Іэкіз зэдэ-
тэгъапкіз. Йофшэн
тимылэу хүүрэп.
Краснодари, Къэ-
рэшээ-Щэрджэсми
ятыхыльтедзапІэхэм
Йоф адэтэшэ, учеб-
никхэр къафыдэтэ-
гъэкіх. Титхя-
матэ льэшэу тегъэ-
разэ, коллектив
зэгурлыж. Йоф
зыдаасшээрэп.

кысылуу сыйкъэккуягъ. Йошшэнүр сыйгу риҳы, сыйкъы-
лунэнэу хүргүэ. Йошшэнүм зыпари кын хэлтэп. Титхы-
матэ льшээу ынааे кыттет, лэжьапкіери игъом кы-
таты, тырыраз.

АСТРАН ТЫРИХЫГҮЭХ: ВОЛГАСКОМУЛДАЙШАЛЫ

ехэр икъоу зэрямыг эхэм къыхэкій, нахьыбэрэмкээ леклэ тоф ашгэштыгъэ.

1948-рэ ИЛЬЭСЫМ И. Хуяжъым игу-
къэкыкыгэ типографиер Адыгэ лъэпкы
тхылтедзаплэм къыхэкыгъыгъ ыккин-
еъж-еъжырэу юф ышэнэу ыублагъ.
Зэкэмки мыш нэбгырэ 50 фэдиз шы-
лажъэштыгъэ, ахэм Адыгэ автоном-
хаким илашахам лъашар анаа ызаттын-

Хүвсгүй хэвлийд, Төгөлжүй Салхийн
1957-рэй ильясмын **Хъасанэнкьо Ахьмэт**
Матыхъу ыкъор типографиум ишаацга
агъянааф. А ильясым Кыншатчэжжайхээ
гэзээтхэй «Советская Адыгейимрэ»
«Адыгэ маќэмрэ» «A1» форматыр
ялэубытынпэй нэкүгубгуупл хүүрэ гээ-
зетхэр кындаагъякынэу рагъажьэ. Ашы-
гъум хэпшыкъеу кынхааутыхэрэм япчья-

тъэ хэхъуагь. Аш къыхэкэй а уаҳтэм диштэу оборудованийкэ зэрагъэгъотыгь. Джащыгүм типографиер зычэйт унаклэр гъэпсыгъээн фаеу А. Хъасанэкъом пшъэрыль зыфигъэуцужыгъягь. **1962-рэ ильээсүм** мыльку къыфатуущи, типографием ишын рагъэжъягь. Ильээсүм къыклоц псэользэшын ювшэнхэр клаатъэх. **1965-рэ ильээсүм урамэу Пионерскэм иунэу 268-м щашыгъэ къатищэу зэтет унэшхом кощижыгъягъэх.**

1967-рэ ильээсүм типографием ипашэу агъэнэфагь гъэзетэу «Адыгейская правда» зыфиорэм иредактор шъхъалэу **Брыцу Хъаджыбэчыр Хъалау ыкъор.** Ильээсиплэйрэ аш предприятием пээнэгъяа дызарихъагь.

Нэүжүм, 1971-рэ ильэсүм, **Бэджэнэ Мурат Безрыкъо ыкъор** типографием пащэ фашы, ильэс 20-рэ ишчийтхүү аригъалозэ Адыгэ хэку полиграф обьединением итхаматэу *лоф ышыагь*. Бэджэнэ Мурат шъхээклэфэнэгъяшхо зыфашырэц цыфуу щытыгь, илофшыагъэхэмкээ хэкум дэгьюу щызэлтшашэштэгь. Адыгейим иполиграф къыдэгъякын льэшэу зыкыри-

тъэләтын ылъækыгъ, машинакIэхэр кызылкагъэхъягъэх, цехыкIэхэр ытпүп-щыгъэх, тхыльэу кыхаутыхэрэм япчы-гъэ хэпшыкIэу хэхъяугъ. Коллективиз зэгурлыжь ыгъэпсыгъ. Iепэлэсэныгъэ— шхо зыхэль Ioфшлаклохэр кыгульгийгъэх, ахэм ицыхъэ ательэу ренеу кыхигъэ-щыгъэ. А лъэхъаным специалист— электронщик ящикигъэу Беджэлды Амэрбый Ioфшлангэм кыригъэблагыи, типографием хэхъоныгъэхэр ышиныхэм илахьышу хишыгъягъ, ежь шэнгэгъэу IекIэлымкэ илофшэгъухэм адэгощагъ. Ац ихъатыркэ машинэхэм нахь дэгъоу Ioф ashэ хъугъэ, ежыри зыхэт коллек-тивым шу къальгэгъугъ.

Джаш фэдэү 1970 — 80-рэ иль эсчэхэм технологилем игъэфедэн ылтэнэйк юккэ типографилем хэхжоньг яшшүхэр ышинынхэм-кэ зилахышо хээришьхяа гэхэм ашын-

Гриценко Юрий Григорий ыкъор.
1990-рэ ильэсхэр типографилем имызакью тикъэралыгъоклэ кыныгъэ. Хабзэм, политикэм ыкъи экономикэм зыпкъитыныгъэ ялагъеп. Къэралыгъом зехъокыныгъабэ ыпэ ильыгъ.

1993-рэ ильэсүм шэкюгъум и 3-м
предприятием илофышихэм яльэүкэл
полиграфистэү **Беджэлдэй Амэрбийн**
Хъасанэ ыкъор типографилем ишаа
агъэнафаэ. Лъэхъаныр зэрэкъиним
емылтыгъэу Амэрбийн ыпекэл пльэ-
щтыгъэ, колективэу зипашэм цыхъэ
ыкъи шъхъэклифэ къызфыригъэшын
ылъекиыгь. Ашыгъум оборудованиеу
зэрэлжэштыгъэхэр жын дэдэ хъугьа-
гъэх. Республика гъэзетхэу «Адыгэ-
макъэмрэ» «Советская Адыгейимрэ»
къызэртэйрадзэрэм изытет уйгэрэзэнэу
щтыгъэл. А лъэхъаным АР-м и Президентыгъэу Джарымэ Аслын гъэзетым
икъыдэгъэклынкэл цыфхэр гумэклэ-
зэрэхэтхэм ынаал тиридзагь ыкъи Прави-
тельствээм унашьо фишн, жын хъугьэ
оборудованиеер къиращэфынэу мыльку
афитупшигь. Аш ишүаагъэклэ, 1994-рэ
ильэсүм къышегжэхъяагъэу оффсетнэ
шыккээр къызфагъэфедээзэе республике
гъэзетхэр къыхаутыхэу рагъэхъяагь.

Я 4 – 5-рэ нэжүүлбэрийн төслийн талаар

Іофтхъабзэм тигуапэу тыхэлэжьагъ

Ильэс къес Хэгъэгу зэошхом ихъугъэ-шіэгъэ тхамыклагъохэр нахь кытпечыжъэ мэхъух. Ау лыхъужынгъэу советскэ цыфхэм зэрахьагъэр ныбжын тщыгъупшештэп.

Шылэ мазэу икъигъэр а зэо ильэсхэр джыри тигу къэзыгъэ-къижыре мафэхэмкэ байгъэ. Мары мы блэкъигъэ бэрэсхэшхом, щилэ мазэм и 29-м, Хэгъэгу зэошхом ильэхъан апэрэ бзыльтыгъэу Советскэ Союзым и Лыхъужьху гъэ патриотке ныбжыклем лыхъужынгъэу зэрихъагъэм фэгъехыгъэ фильму «Зоя» зыфиорэм иримьеэр Урысыем икинотеатрэхэм ашыкъуагъ.

Мэзихыре пыим тихэку къидыхъагъэу ыыгъыгъ. 1943-рэ ильэсийм икъихъагъур ары ар

шхъафит ашыкъынэу тидзэхэм зырагъэжъагъэр.

Аш ыпэрэ мафэм, щилэ мазэм и 28-м, Хэгъэгу зэошхом ильэхъан апэрэ бзыльтыгъэу Советскэ Союзым и Лыхъужьху гъэ патриотке ныбжыклем лыхъужынгъэу зэрихъагъэм фэгъехыгъэ фильму «Зоя» зыфиорэм иримьеэр Урысыем щызэхаш.

1942-рэ ильэсийм щилэ мазэм

и 28-р ары нэмыцхэм жъалы-магъэ дызэрхъээ аукъигъэ комсомолкэ ныбжыклем Зоя Космодемьянскэр советскэ дзэхэм къызагъотыжыгъагъэр. Аш ыуж лыхъужынгъэу зерихъагъэм икъэбар чыжъеу зытугъэр.

А мафэм тифэу фильмэр къагъэлъэгъуагъ. Ильэситф хуу-гъэшь іофтхъабзэу «Зоя Герой» зыфиорэр Урысыем щызэхаш.

Аш къыдыхэлъытагъэу комсомолкэ лыбланэм исурэтхэр социальне нэклубъхэм къара-гъахъэх.

«Россельхозбанком» ио-фышэхэри мыгъэ аш хэлэжъагъэх.

— «Урысые мэкуумэш бан-кам» и Адыгэ шъольыр къутамэ ио-фышэхэм лъэшшу ягуул анах хуугъэ-шіэгъэ тхамыклагъохэр хэгъэгум итарих къыхэ-

нагъэм илыхъужхэм непэ къынэсэгыэм ягугу зэршигэр, ахэм яшэжь къэралыгъом зеригъэлаплэрэр, — къыуагъ къутамэм ипащэу Борсэ Къэпллан. — Мыгъэ ильэс 80 хуугъэ комсомолкэ ныбжыклем лыхъужынгъэ зэрихын ыпсэ зитыгъэр. Шынагуу хэлъыр къыгурлызэ ар разведчик-ди-версант купим хэхъэгъагъ. Зоя Космодемьянскэр Хэгъэгу зэошхом ильэхъан советскэ народым лыхъужынгъэу зэрихъагъэм итамыгъэу щыт, патриотизмагъэу хэлъыгъэр ѿсете-хып.

Шылэ мазэм хагъэунэфыкыгъэхэм ашыц Ленинград блокадэр зытырахыжыгъэр ильэс 77-рэ зэрхъурэр. «Блокадный хлеб» зыфиорэр іофтхъабзэу Урысыем щыкъуагъэр ары зыфэгъэхыгъагъэр.

Аш даклоу Холокостым хэкло-дагъэхэм яшэжь мафэ фэгъэхыгъэ іофтхъабзэхэр зэрэдунаеу щызэхашгъагъэх. 1945-рэ ильэсийм щылэ мазэм и 27-м нэмыцхэм Польшэм щагъэпсыгъэгэ концлагерэу «Освенцим» гээрэу щыгъыгъэхэр советскэ дзэхэм шхъафит ашыжъыгъагъэр.

«Россельхозбанком» и Адыгэ шъольыр къутамэ ипресс-къулыкъу.

«ЭкоЦентрэм» къеты

ЕкІолПапІэхэр аубытых

Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ачІэсхэм апае хэкІитэкүпІэу агъенэфагъэхэм яекІолапІэхэр унэе автотранспортым зэрэглагъэубытырэр нахьыбэ хуугъэ. Мафэ къес пIоми хуунэу шъольыр операторым иавтомашинэхэр аш рехылІэх.

Нахьыбэу аш фэдэ къызщихэкырэр унэе транс-

портыр зыщинахьыбэ Мыекъуап, Адыгэкъал, поселкэхэу Яблоновскэр, Инэм. Зыгъэпсэфыгъо мэфитум, шэмбэт-тхяунахьыбэ, нахьыбэр яунэхэм арысышь, щагухэм уцуулэу яэр афэмыхъоу, контейнерхэм адэжь агъэуцу. Етланэ пыдзафэхэр юзыщиц автомашинэр екІолэжкышурэр.

Фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ачІэсхэм контейнерхэм яекІолапІэхэр явтомашинэхэм арамыгъэубытынхэу, сакыныгъэ къызхагъэфэнэу компаниу «ЭкоЦентрэр» къялъэу.

Ильэсийм щыщэу мэфэ 365-м...

Шъольыр операторым иколл-гупчэ ильэсийм имэфэ 365-м хэзэгъэ имыІэу Іоф ешІэ, операторхэм цыфхэу телефонымкэ къытхеохэрэм яупчІэхэм джэуапхэр аратыжьых, ищыкІагъэмэ ІэпыІэгъу афэхъух.

— Цыфхэм аш тетэу зэпхыныгъэ зэррадытийэм хэклийм иугъоинкэ іофхэм язытет тыльыпльэнэу, пшэрылхэр икъоу ыкыи игъом дгъэцэкіэнхэу амал къытеты. Зы упчэ джэуапхынчэу къанэ хуущтэг. Уахътэм къызэригъэлъэгъягъэмкэ, пыдзафэхэм ядэшын, аш ыуасэ икъэлъытэн шапхъэу апылъыр цыфхэм зэхэугуфыкыгъэу къыфауатэмэ, гумэкыгъоу илагъэр дэгээзыжыгъэ хьюу берэ къыхэкы, — къы-

иагъ ООО-у «ЭкоЦентрэм» и Адыгэ шъольыр къутамэ ипащэу Алыбэрд Налбый.

Телефонэу шъукъызэрэтоон шъульэкыщхэр шүгүү къэтэгъэкыжых: 8-800-707-05-08 ыкы 8(8772)21-06-00. «Линие плътырим» мафэ къес, пчэдыхжым сыхъатыр 7-м къыщегъэжъагъэу пчыхъэм 8-м нэс, Іоф ешІэ, зыгъэпсэфыгъо ыкы мэфэк мафэхэри аш хэхъэх.

Джащ фэдэу пыдзафэхэм ядэшын епхыгъэ упчэ зиІэхэр диспетчерскэ къулыкъуми пчэдыхжым 8-м къыщыублагъэу пчыхъэм 5-м нэс къытеонхэ алъэ-къыщ. Номерыр: 8-962-868-14-62.

ООО-у «ЭкоЦентрэм» и Адыгэ шъольыр къутамэ ипресс-къулыкъу. Нэклубъор зыгъэхъазырыгъэр ХъУТ Нэфсэт.

Адыгэ Республикэм и Закон

Адыгэ Республикэм и Законэу «Муниципальнэ къулыкъумкэ стажыр къызэральтыэрэ шыкъем ехыллагъ» зыфиорэм иа 1-рэ статья ия 3-рэ Iахь зэхъокыныгъэ фэшыгъэнэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет – Хасэм 2020-рэ ильэсүм тыгъэгъазэм и 7-м ыштагъ

А 1-рэ статьяр. Адыгэ Республикэм и Законэу «Муниципальнэ къулыкъумкэ стажыр къызэральтыэрэ шыкъем ехыллагъ» зыфиорэм иа 1-рэ статья ия 3-рэ Iахь зэхъокыныгъэ фэшыгъэнэм фэгъэхыгъ

Адыгэ Республикэм и Законэу 2013-рэ ильэсүм жъоныгъуакъем и 6-м аштагъэу N 184-р зытетэу «Муниципальнэ къулыкъумкэ стажыр къызэральтыэрэ шыкъем ехыллагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм ихбэзэгъеуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2013, N 5, 8; 2016, N 6) иа 1-рэ статья и 3-рэ Iахь зэхъокыныгъэ фэшыгъэнэу, гущылехэу «Юфшэнымкэ книжкэр» зыфилохэрэм ауж гущылехэу «ыкли (e) Юф зэршлэрэм ехыллагъэ къебархэу хэбэзгъеуцугъэм къызэрэшцидэлтигъэ шыкъем тетэу зэхэгъеуцугъаягъэхэр» зыфилохэрэм хэгъэхъогъэнхэу.

Я 2-рэ статьяр. Мы Законым куачиэ иэ зыхъурэр

Официалнэу къызыхаутырэ мафэм щегъэжьа-гъэу мы Законым куачиэ иэ мэхъу.

Адыгэ Республикэм и Лышъхъэу Къумпывл Мурат

къ. Мыеекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 17, 2020-рэ ильэс
N 406

Адыгэ Республикэм имиинистрэхэм я Кабинет иунашъу

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2020-рэ ильэсүм жъоныгъуакъем и 26-м ышыгъэ унашьоу N 102-р зытетэу «2020-рэ ильэсүм псэуплэ-коммунальнэ фэло-фашлэхэм ауасэкэлэ республике шапхъэхэм яхыллагъ» зыфиорэм зэхъокыныгъэ фэшыгъэнэм фэгъэхыгъ

Урысые Федерацием псэуплэхэмкэ и Кодекс ия 159-рэ статья, Урысые Федерацием и Правительствэ 2005-рэ ильэсүм тыгъэгъазэм и 14-м ышыгъэ унашьоу N 761-р «Унаплээрэ коммунальнэ фэло-фашлэхэм атефэрэ уасэмрэ алае субсидиехэр зэраратырэм ехыллагъ» зыфиорэм адиштэу Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет **унашъо ышыгъ**:

1. Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет 2020-рэ ильэсүм жъоныгъуакъем и 26-м ышыгъэ унашьоу N 102-р зытетэу «2020-рэ ильэсүм псэуплэ-коммунальнэ фэло-фашлэхэм ауасэкэлэ республике шапхъэхэм яхыллагъ» зыфиорэм (Адыгэ Республикэм ихбэзэгъеуцугъэ зэхэугъоягъэхэр, 2020, N 5; «Правовой къэбархэмкэ официалнэ интернет-порталыр (www.pravo.gov.ru), 2020, чъэлэгэгэу») зэхъокыныгъэ фэшыгъэнэу, гудзэхэу N 1 – 4-р унашьом игуадзэ диштэу къэтыжкыгъэнхэу.

2. Официалнэу къызыхаутырэ нэуж мэфи 10 зытешлэкэлэ мы унашьом куачиэ иэ мэхъу, 2020-рэ ильэсүм шышхъэйл и 1-м къыщегъягъэхэрэу правэм ылтэныкъоклэ азыфагу иль хуугъэ зэфыщытыкъэхэм альээсэ.

Адыгэ Республикэм и Премьер-министрэхэм Геннадий МИТРОФАНОВ

къ. Мыеекъуапэ,
тыгъэгъазэм и 2, 2020-рэ ильэс
N 247

Адыгэ Республикэм Юфшэнымрэ социальнэ хэхъоны- гъэмрэхэм и Мини- стерствэ иунашъу

Адыгэ Республикэм Юфшэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэхэм и Министерствэ иадминистративнэ регламент заулэмэ зэхъокыныгъэхэр афэшыгъэнэм фэгъэхыгъ

Федеральнэ хэбзэгъеуцугъэмрэ Адыгэ Республикэм ихбэзгъеуцугъэрэ адиштэу гъэпсыгъэнэм фэш **унашъо сэши**:

1. Адыгэ Республикэм Юфшэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэхэм и Министерствэ иадминистративнэ регламент заулэмэ унашьом игуадзэ диштэу зэхъокыныгъэхэр афэшыгъэнэу.

2. Къэбар-правовой отдельм:

— мы унашьор Адыгэ Республикэм икъэралыгъо хабзэ итъэцэкэлко къулыкъухэм яофициальнэ интернет-сайт ригъэхъанэу;

— къыхаутынм пае мы унашьор гъэзетхэу «Советскэ Адыгейим», «Адыгэ макъэм», мазэ къес къидэкыре тедзэгъю «Адыгэ Республикэм ихбэзгъеуцугъэ зэхэугъоягъэхэр» зыфиорэм алэкигъэхъанэу.

3. Унашьор зэрагъэцаклэрэм Адыгэ Республикэм Юфшэнымрэ социальнэ хэхъоныгъэмрэхэм и министрэ иапэрэ гудзэх гүнэ льифынэу.

4. Заштэрэ нэуж мэфи 7 зытешлэкэлэ мы унашьом куачиэ иэ хууцт.

Министрэу МЫРЗЭ Джанбэч

къ. Мыеекъуапэ,
шылэ мазэм и 26-рэ, 2021-рэ ильэс
N 11

2021-рэ ильэсүм цыфхэр Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет – Хасэм зэрэшырагъэблэгъэштхэмкэ ГРАФИКҮР

Үлтээкъуац, ыцц, ятац	Іенатлэу ыыгъыр	Зырагъэблэ-гъэштхэ мафэр	Зырагъэблэ-гъэштхэ уахътэр	Зыщырагъэблэгъэштхэ чыплэр
Нарожный Владимир Иван ыкъор	Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет – Хасэм и Тхъамат	я 2-рэ блып	15.00 – 17.00	АР-м и Къэралыгъо Совет – Хасэр, я 311-рэ каб., тхъаматэм иприемн, я 310-рэ каб.
Іашэ Мухъамэд Джумалдин ыкъор	Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет – Хасэм и Тхъаматэ игуадз, бюджет-финанс, хъакъулахь, экономикэ политикэмкэ, предпринимательствэмкэ ыкли іэкъыб экономикэ зэпхыныгъэхэмкэ комитетым итхъамат	я 2-рэ гъубдж	10.00 – 12.00	АР-м и Къэралыгъо Совет – Хасэр, я 319-рэ каб.
Шъао Аскэр Хъаджумар ыкъор	Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет – Хасэм и Тхъаматэ игуадз, аграр политикэмкэ, мыльку, чыгу зэфыщытыкъэхэмкэ комитетым итхъамат	а 1-рэ бэрэскэжъый	10.00 – 12.00	АР-м и Къэралыгъо Совет – Хасэр, я 309-рэ каб.
Лобода Александр Павел ыкъор	законодательствэмкэ, законностымкэ, чыплэ зыгъэлэришэжьынм илофыгъохэмкэ комитетым итхъамат	я 2-рэ, я 4-рэ мэфэку	15.00 – 18.00	АР-м и Къэралыгъо Совет – Хасэр, я 309-рэ каб.
Картамышев Олег Владимир ыкъор	псэолъэшынымкэ, транспортымкэ, связымкэ ыкли ЖКХ-мкэ комитетым итхъамат	я 3-рэ блып	9.00 – 13.00	АР-м и Къэралыгъо Совет – Хасэр, я 411-рэ каб.
Ческидов Игорь Михаил ыкъор	зеконымкэ, экологиэмкэ ыкли чыопсым игъэфедэнкэ комитетым итхъамат	а 1-рэ бэрэскэжъый	10.00 – 13.00	АР-м и Къэралыгъо Совет – Хасэр, я 401-рэ каб.
Салов Евгений Иван ыкъор	социальнэ политикэмкэ, унэгъюю юфхэмкэ, псаунгъээм икъэухъумэнкэ ыкли культурэмкэ комитетым итхъамат	я 4-рэ мэфэку	14.00 – 16.00	АР-м и Къэралыгъо Совет – Хасэр, я 407-рэ каб.
Шэуджэн Сэфэр Хъумэр ыкъор	бюджет-финанс, хъакъулахь, экономикэ политикэмкэ, предпринимательствэмкэ ыкли іэкъыб экономикэ зэпхыныгъэхэмкэ комитетым итхъаматэ игуадз	а 1-рэ гъубдж	10.00 – 12.00	АР-м и Къэралыгъо Совет – Хасэр, я 315-рэ каб.
Шэуджэн Тембот Мурат ыкъор	гъэсэнгъэмкэ, шэныгъэмкэ, ныбжыкъэхэм яоффхэмкэ, спортымкэ, СМИ-мкэ, общественнэ организацихэм адэлэжьэгъэнымкэ комитетым итхъамат	я 3-рэ бэрэскэшху	14.00 – 16.00	АР-м и Къэралыгъо Совет – Хасэр, я 405-рэ каб.

Атлетикэ онтэгъур

Кошхъэблэ батырым тегъэгушЮ

Урысыем и Кубок атлетикэ онтэгъумкэ кыдэхыгъэнэм фэгъэхыгъэ зэнэкъокур щилэ мазэм и 25-м кыщегъэжъагъеу мэзаем и 1-м нэс къалэу Старый Оскол щыкъуагъ.

Адыгэ Республикэм атлетикэ онтэгъумкэ испорт еджаплэу Чыржын Мухъарбий ыцлэ зыхырэм зыщызыгъэсэрэ Дзэсэж Аслын зэлукъэгъхэм ахэлжьагъ.

Кошхъаблэ щапуугъэ нарт батырыр килограмм 67-м нэс

къэзыщечихэрэм якуп хэтэу щылчым ебэнэгъ. Тюштэгъукэ кг 280-рэ кылэтигъ (127+153), хэгъэгүм тыжыныр кыщыдихыгъ.

Къоджэ спортым кыхэкъигъэ Дзэсэж Аслын иапэрэ тренерыр Сэннашкъо Адам. Джыре уахтэ атлетикэ онтэгъум фэзы-

гъасэрэр спортымкэ дунэе класс зилэ мастерэу Сихъу Аслын.

— Хэгъэгүм и Кубок кыдэхыгъэнэм Дзэсэж Аслын дэгью зыфигъэхъязырыгъ, — кытилиагъ Адыгэ Республикэм атлетикэ онтэгъумкэ испорт еджаплэу М. Чыржынным ыцлэ зыхырэм ипащэу, спортымкэ дунэе класс зилэ мастерэу Сихъу Рэмэзан. — Килограмм 67-рэ къэзыщечихэрэм якуп нэбгүрэ 22-рэ щызэнэкъокуугъ. Дзэсэж Аслын икъулийныгъэ дэгью ыгъэфедагъ, ятлонэрэ чыплэр кызэрихыгъэр гъэхъагъэкэ фэтэлэгъу.

Адыгэ къэралыгъо университэтим физкультурэм дзюдомрэкэ и Институт Дзэсэж Аслын Ѣеджэ. Ишэнэгъэ зэрэхин

гъахъорэм даклоу, спортышом ишыгъуу пыль.

2020-рэ ильэсэм Адыгэ Республикэм испортсмен ныбжыкэ аанах дэгүүн 10-у кыхахыгъэмэ А. Дзэсэжыр ащиц. 2021-рэ ильэсэм хэгъэгу ыкчи дунэе зэлукъэгъхэм А. Дзэсэжыр ахэлжьээн имурад.

Икъоджэ гупсэ щыригъажыи, спортыр зищынэгъэ щыщ хувь эзэлж Аслын кызэрэтиуагъэу, Адыгейим спортсмен цэрэриябэ щапуугъ, ахэр щысэ фэхъуух.

Сурэтхэм арьтхэр: Сихъу Аслын, Дзэсэж Аслын, Сихъу Рэмэзан; хагъэунэфыкыры чыплэр кыдэзыхыгъэхэм афэгушлох.

Гандбол. Суперлигэр

ПшIуахъызэ зыбгъэсэн плъэкъышт

«АГУ-Адыиф» Мыекъуапэ — «Звезда» Звенигород — 23:30 (12:15).

Щилэ мазэм и 31-м республикэ спорт Унэшхоу Кобл Якъубэ ыцлэ зыхырэм Ѣизэдешлагъэх.

«АГУ-Адыиф»: къэлэпчэгъутхэр: С. Кожубекова, Баскакова; ешлакхэр: Клименко, Краснокутская, Кириллова — 5, Серадская, Богданова — 1, Измайлова — 5, Куцевалова — 3, Казиханова, Дмитриева, Кобл — 6, Ю. Кожубекова — 1, Стрельцова — 1.

«Звездар» Краснодар зыщешлэм, теклюгъэр «Кубань» ыхыгъ. ЗэкIэлъякоу зэлукъэгъуитly «Звездам» шуамыхынэм фэшлэм зэнэкъокум зыфигъэхъазырыгъ. Марияна Егоровам клубэу «Адыифым» икъэлапчэ гъогогуу 6 лэгъаор дидзагъ. Анна Николаевамрэ Станислава Серафимовамрэ тфырытфэ тикомандэ икъэлапчэ 6 лэгъаор дидзагъ. Галина Измайловой зэлукъэгъу пэпчч хагъэм лэгъаор бэрэ Ѣизредээ, аш Ѣизсэтирахы тшоонигъу.

Европэм и Кубок икъыдэхын хэлжьэшт-

хэм ахэфэнэм «Звездар» фэбанэ. «Адыифир» аш темыкъуагъэм, дэеу ешлагъэу тлъйтэрэп. Ухумэн лофигохэр нахышлоу Ѣизцаклэхэ зыхыкъэ, «Адыифир» зэнэкъоуум Ѣизлыкъотэн ылъэкишт.

Кобл Зурет гъогогуу 6 «Звездам» икъэлапчэ 6 лэгъаор дидзагъ. Тапэкли аш илэпэзэнэгъэр хигъэхъоштэу тэгүзэ.

Нахь ныбжыкъалохэм Ангелина Куцеваловар къахэшчи, къэлапчэ шыкъэшлүхэр къеътотх. Кобл Зуретэ Ангелина Куцеваловар спортыр унагъохэм ашапуугъэх. Юлия Кожубековари спортыр зыщахъэлэпээрэ унагъом Ѣизсэтирахы тшоонигъу.

Ешлэгъухэр

«Динамо» — «Ростов-Дон» — 28:44, «Ставрополье» — «Лада» — 30:36, «Университет» — «Кубань» — 22:31, «Астраханочка» — «Ростов-Дон» — 18:28.

Чыплэр

1. «Ростов-Дон» — 30
2. ЦСКА — 26
3. «Лада» — 26
4. «Астраханочка» — 24
5. «Звезда» — 24
6. «Кубань» — 18
7. «Ставрополье» — 12
8. «Университет» — 10
9. «АГУ-Адыиф» — 6
10. «Динамо» — 4
11. «Уфа» — 4
12. «Луч» — 4.

Мэзаем и 10-м «Адыифир» Астрахань, и 12-м Волгоград ашешлэшт.

Нэклубгъор зыгъэхъязырыгъэр ЕМТЫЛЪ Нурбий.

Зэхэзыщагъэр
ыкчи кыдэзэхъэгъэр:
Адыгэ Республикэм лъяпкъ Иофхэмкэ, Икъыб къэралхэм ашыпсэурэ тильэпкъэгъухэм адярьэ зэхъынгъэхмкэ ыкчи къебар жууѓем иамалхэмкэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэшыгъэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм
къайхыэр А4-къэ заджэхэрэ тхъапхэу зипчагъэкэ 5-м
емыхъхэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлтээ, шрифтээр 12-м нахи цыкъунэу Ѣитэп. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхъгъэхэр редакцием зэхъягъэлжых.

E-mail: adyvoice@mail.ru

Зыщаушихъятыгъэр:
Урысые Федерацием
хэутиы Иофхэмкэ, телерадиокъэтынхэмкэ ыкчи зэлъыгъыкъэ амалхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чыпэ гъэлорышил, зэраушыхъятыгъэ номерыр

ПИ №ТУ23-00916

Зыщаутиырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIэмкИ
пчъагъэр
4452
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 199

Хэутиын узчи
къэтхэнэу Ѣитэхъэр
Сыхъатыр
18.00

Зыщаутиырэр
уахътэр
Сыхъатыр
18.00

Редактор
шхъягъэр
Дэрбэ Т. И.

Редактор шхъягъэр
игуадзэр
Мэшлэкъо
С. А.

Пшъэдэгъыж
зыхырэ секретарыр

Тхъаркъохъ
А. Н.